

SIR ARTHUR CONAN DOYLE
SHERLOCK HOL
ILK MACERA
RLOCK HOLME
ILK MACERA
ERLOCK HOLM

pörtakal

pörtakal

PORTAKAL KİTAP | 35

Roman | 26

SHERLOCK HOLMES

İLK MACERA

Sir Arthur Conan Doyle

ÇEVİRMEN

Saffet Günersel

EDİTÖR

Rukiye Şahin

ISBN

ISBN: 978-975-2468-68-9

9 789752 468689

PORTAKAL KİTAP

Cağaloğlu, Hocağaşa Mahallesi

Ankara Caddesi, N° 18 Kat: 1 / C

Fatih / İstanbul

T. 0212 511 24 24

Kültür Bakanlığı Yayıncılık

Sertifika N° 12755

KAPAK TASARIM

Yasin Çetin

İÇ TASARIM

Nur Kayaalp

1. BASKI

Haziran 2019, İstanbul

2. BASKI

Kasım 2019, İstanbul

BASKI VE CİLT

Sistem Matbaacılık

Yılanlı Ayazma Sok. No: 8

Davutpaşa-Topkapı/İstanbul

Telefon: (0212) 482 11 01

Matbaa Sertifika No: 16086

www.portakalkitap.com

portakal@portakalkitap.com

[f](https://www.facebook.com/portakalkitap) [i](https://www.instagram.com/portakalkitap) /portakalkitap

[t](https://www.twitter.com/KitapPortakal) /KitapPortakal

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Portakal Kitap, L-M Leyla ile Mecnun Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.'ye aittir. İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

GLORIA SCOTT MACERASI

Bir akşam şöinenin karşısına geçmiş otururken Holmes, “Şu yazıyı bir gözden geçersen hiç fena olmayacak,” dedi. “Gloria Scott’ın batışını anlatıyor. Çok sıra dışı bir olay! İşte şurada, Sulh Yargıcı Trevor’u dehşete düşüren mesaj...”

Dostum böyle söyleyerek çekmecedeki ipe sarılı, oldukça yıpranmış bir ruloyu çıkarıp uzattı. Koyu gri kâğıda şunlar çiziktirilmişti:

"Yasalarla korunmazsa İngiltere'den bütün sülünler kaçmaya mahkûm. Bakın, nesilleri tükeniverecek. Müdür Hudson, 'Doğa koruyamaz bizi,' dedi ve ele karşı verdi veriştirdi. Artık kaybettik sayılır."

Bu bilmecemsi notu okuyup şaşkınlıkla başımı kaldırdığımda Holmes kikir dedi:

“Şaşır mışa benziyorsun.”

“Böyle bir haber insanı nasıl dehşete düşürür, anlamıyorum. Bu gülünç bir şey.”

“Öyle gözüküyor. Yine de gerçek şu ki bu haberi alınca beyninden vurulmuş dönen adam iriyarı ve sağlam biri.”

“Beni meraklandırıyorsun,” diye karşılık verdim. “Neden az önce bu olay hakkındaki notları gözden geçirmemi istedin?”

“Çünkü bu benim ilk maceram.”

Cinayet araştırmalarına nasıl başladığını dostumun ağzından duya-bilmek için çok uğraşmıştım ama şu ana kadar bunu anlatmaya hiç yanaşmamıştı. Evladiyelik koltuğuna gömüldükten sonra belgeleri dizinin üstüne serdi. Sonra piposunu tazeleyerek birkaç nefes çekti, ardından sessizlik içinde sayfaları çevirmeye başladı.

“Sana Victor Trevor’dan hiç söz etmedim, değil mi?” diye anlatmaya başladı ansızın. “niversitedeyken tek dostumdu. Hiçbir zaman hoşsohbet biri olmadım Watson çünkü dört duvar arasına kapanıp düşüncelerimle baş başa kalmaya bayılırım. Bu nedenle akranlarımla pek az buluşmuşumdur. Eskrim ve boks dışında herhangi bir sporla uğraşmadım. Okuldaki davranışım da arkadaşlarımın tutumuna göre değişiyordu. Bu nedenle pek bir araya gelmedik. Sadece Trevor’u yakından tanıdım, o da bir sabah kiliseye giderken köpeğinin bacağımı ısırması yüzünden.

Arkadaş edinmek sıradan bir iş ama yararı olmuyor değil. Ben on gün odadan dışarı çıkamadım. Bu arada Trevor, her gün bana uğramayı alışkanlık haline getirdi. İlk gelişinde havadan sudan bir iki laf etti ve yanımda çok kalmadı ama daha sonra ziyaretleri uzadıka uzadı. Aradan bir hafta geçtiğinde birbirimizden ayrılamaz olduk...

Kendisi cana yakın, neşeli, şeytana pabucunu ters giydiren, enerji dolu bir oğlandı, yani birçok yönden tam benim aksim. Daha sonra ortak yanlarımızı da keşfediverdik. O zamana kadar hiç arkadaşı olmadığını öğrenince, ona daha fazla yaklaşmaya karar verdim. Sonunda beni, babasının Norfolk’un köylerinden Donnithorpe’taki çiftlik evine davet etti. Bir ay süren sömestr tatilimi orada geçirdim.

İhtiyar Trevor, sulh yargııcıydı. Olduca zengindi ve o yörede çok sevilip sayılıyordu. Donnithorpe, Langmere’in kuzeyine düşen ufak bir kyd. Ev çok büyük ve eski tipti. Duvarları taştan örülmüş, aralarına meşe kalaslar yerleştirilmişti. Oraya, her iki yanını karaaaların çevirdiği güzel bir yoldan geçerek varılıyordu. Bu yre balık avlamak ya da yabani ördek vurmak için bire birdi. Ayrıca eğer doğru anladıysam, evde bundan önceki sahibinden devralınmış çok seçkin

bir kitaplık ile çok meraklı bir aşçı vardı. Kısacası, burada geçirilecek bir tatili ancak şom ağızlı biri bozabilirdi.

Trevor'ın babası duldu ve arkadaşım, onun biricik oğluydu. Öğrendiğime göre bir de kızkardeşi varmış ama Birmingham'da kaldığı sürede difteriye yakalanmış ve hayatını kaybetmiş.

Beni özellikle etkileyen şey, ihtiyar adamın kişiliği oldu. Pek fazla eğitim görmemesine rağmen gerek bedenen, gerek ruhen inanılmaz bir canlılığa sahipti. Dünyada görmediği yer kalmamıştı, tüm yaşadıkları da hatırlıydı. Tıknaz ve kısa boyluydu. Açık havanın etkisindeki cildi sert ve esmerdi. Kıvrıkcık saçları ağarmıştı. Mavi gözlerinin insanın içine işleyen bakışı pek de tekin değildi. Yine de yargıç, gerek hükümlerinde gerekse verdiği cezalarda biraz insafli davrandığı için hayırsever ve iyi bir adam olarak tanınıyordu.

Köye gelişimin üzerinden birkaç gün geçmişti. Bir akşam, yemekten sonra oturmuş, birer kadeh porto şarabı içmekteydik. Derken genç Trevor benim gözlemcilik oyunlarımdan ve daha önce oluşturduğum bir sisteme dayanarak yaptığım çıkarımlardan bahsetmeye başladı. Bunların, gelecekteki meslek hayatımda ne denli büyük bir rol oynayacağını o zaman hiç düşünmemiştim. Aslında her gün oynanan oyunlardan ikisini sergilemiştim. Ama babası bir hayli abarttığım kanısındaydı.

'Ee, haydi bakalım gösterin kendinizi, Bay Holmes!' diye alaylı alaylı bam telime bastı. 'Ben bu iş için biçilmiş kaftanım. Şu sizin çıkarım taktiğinizi bende bir denesenize?'

'Ah, pek bir şey yapabileceğimi sanmıyorum,' diye cevap verdim. 'Yine de varsayıyorum ki son on iki ay içinde kişiliğinize yönelik bir saldırıda bulunuldu.'

Adam bir anda gülmeyi kesti. Büyük bir şaşkınlık içinde gözlerini bana dikti ve söylediklerimi doğruladı:

'Aynen öyle oldu. Sen de biliyorsun ya, Victor,' dedi oğluna dönerek. 'Çetelerini darma duman ettiğimiz zaman o herifler nasıl intikam yemini etmişti! Nitekim Sir Edward Hoby'ye gerçekten saldırdılar.

O günden beri çok dikkatliyim. İyi de bunu siz nasıl bildiniz, aklım ermiyor.’

‘Çok güzel bir bastonunuz var,’ dedim. ‘Üzerine kazılan tarihe bakarak bunun bir yıldan daha eski olmadığını saptadım ama ucunu oyup içine kurşun döktürerek onu müthiş bir silah haline dönüştürmüşsünüz. Eh, kendinizi tehlikede hissetmeseydiniz böyle bir yöntemle başvurmazdınız.’

‘Daha başka?’ diye sordu gülümseyerek.

‘Gençken boks yapmış olmalısınız.’

‘O da doğru! Peki bunu nereden çıkardınız? Burnum biraz ezik diye mi?’

‘Hayır, kulaklarınızdan anlaşılıyor. Kulak kepçelerinin bu biçimi boksörlere özgü bir durumdur.’

‘Başka?’

‘Elinizdeki nasırlara bakılırsa çok kazma sallamışsınız.’

‘Evet, tüm servetimi altın madenlerinden çıkardım.’

‘Yeni Zelanda’da bulundunuz.’

‘Çok doğru.’

‘Japonya’da da.’

‘O da doğru.’

‘Ve baş harfleri J.A. olan biriyle başlangıçta çok sıkı fıkıyken sonra onu belleğinizden çıkarıp attınız.’

Bay Trevor yavaş yavaş doğruldu. Kocaman mavi gözlerinde vahşi bir pırlıltıyla dikkatle bana baktı. Sonra birdenbire yüzüstü düştü. Vücudunun üst yarısıyla masanın üzerindeki bir kâseyi devirince içindeki fındıklar etrafa yayıldı. Oğluyla ne kadar şaşırduğımızı tahmin edersin, Watson. Ama bu baygınlık uzun sürmedi. Gömleğinin yakasını açarak yüzüne biraz su serptik, kendine geldi. Bir iki kez derin nefes aldıktan sonra yine doğruldu.

‘Tamam çocuklar!’ dedi zoraki bir gülümsemeyle. ‘Sizi korkuttum mu? Boğa gibi güçlü görünsem de aslında kalbim zayıftır. Bazen en ufak heyecanı bile kaldıramıyorum. Bir türlü anlamıyorum Bay Holmes, bunları nasıl tahmin edebiliyorsunuz? Bana kalırsa gelmiş geçmiş dedektifler sizin elinize su bile dökemez. Geleceğiniz bunda yatıyor, delikanlı. Bunu size feleğin çemberinden geçmiş biri söylüyor!’

Ve gördüğün gibi Watson, yaşlı adamın bu önerisini, ki bu arada benim o zamanki becerim kendisini etkilemiş olmalı, göz önünde bulundurarak o güne kadar merak sardığım bu yöntemi ileride kendime meslek edebileceğim fikri filizlenmeye başladı içimde. O sırada aklım fikrim ev sahibine ve onun birdenbire kendini kaybetmesine yönelmişti.

‘Sizi üzecek bir şey söylemedim umarım?’ diye sordum.

‘Ama öyle oldu... Çok önemli bir noktaya parmak bastınız. Bunu nereden bildiğinizi sorabilir miyim? Ve de daha neler bildiğinizi?’ Şimdi yarı alaylı konuşuyordu ama gözlerinde hâlâ dehşetin izleri okunuyordu.

‘Bundan daha kolay bir şey yok,’ diye karşılık verdim. ‘Demin yakaladığımız balığı sandala çekerken kollarınızı sıvadınız, o sırada dirseğinizin iç kısmına yapılmış J.A. şeklindeki dövme olduğunu gördüm. Harfler okunabiliyordu ama çok silikti. Çevresindeki derinin renk değiştirmesi bu yazıyı silmek için çok uğraşıldığının işaretiydi. Buradan yola çıkınca her şey apaçıktı: Bu harfleri bir zamanlar çok sevmiştiniz, şimdiyse belleğinizden silmek istiyordunuz.’

‘Sizde de amma göz varmış!’ diyerek içini çekti, rahatlamıştı. ‘Aynen söylediğiniz gibi ama bu masalları bırakalım şimdi. Korkunun ecele faydası yok. Gelin bilardo odasına, birer puro tüttürelim!’

Hiç belli etmese de o günden sonra Bay Trevor’un bana biraz kuşkuyla yaklaştığı oğlunun bile gözünden kaçmadı. ‘Sen bu marifetinle babama öyle bir oyun oynadın ki sana nasıl davranacağını, özellikle ne dereceye kadar onun ruhunu okuyabildiğini kestiremiyor.’

Mihmandarım gözlendiğini belli etmek istemedi ama varsayımın içine öyle işlemişti ki daha fazla dayanamadı. Öyle ki orada kalmamın

kendisini rahatsız ettiğinin farkına vardım ve bu yüzden ziyaretimi kısa kestim. Ayrılmadan bir gün önce, ileride oldukça önem kazanacak basit bir olay yaşandı.

Üçümüz dışarıda, çimenler üstünde şezlonglarımıza kurulmuş güneşlenirken ve manzaranın güzelliğine dalmışken hizmetçi kız koşarak geldi. Yabancı bir adamın mutlaka Bay Trevor'la görüşmek istediğini haber verdi.

'İsmi neymiş?' diye sordu ev sahibi.

'Söylemedi.'

'Peki ne istiyor?'

'Sizi önceden tanıyormuş, sadece birkaç dakika görüşmek istiyor.'

'Peki, getirin onu buraya.'

Az sonra yalpalaya yalpalaya, adeta sürünürcesine yürüyen, kısa boylu ve kırışık yüzlü bir adam görüldü. Ceketinin önü açıktı ve kolunda katran lekesi vardı. Üzerinde kırmızı ve siyah renklerde ekose bir gömlek vardı. Yağlı ve pis bir pantolon geçirmişti bacaklarına. Çizmeleri de kaba ve partaldı. Esmer ve zayıf yüzünde sararmış ve bakımsız dişlerini meydana çıkaran kurnaz bir gülüş hiç eksik olmuyordu. Yumrukları gemicilerinki gibi sıkılıydı. Çimlere basa basa bize yaklaşırken Bay Trevor, boğulur gibi bir ses çıkardı. Oturduğu yerden fırlayarak eve koştu ama bir dakika bile geçmeden geri döndü. Yanımdan geçerken nefesinin brendi koktuğunu fark ettim.

'Ee dostum, sizin için ne yapabilirim?' diye sordu.

Gemici kısık gözlerle ona baktı, yarı açık ağzıyla pis pis sırıttı:

'Beni tanımadınız mı?'

'Vay canına, yanlış görmüyorsam bu bizim emektar Hudson, değil mi?' diye haykırdı Trevor, çok şaşırmışa benziyordu.

'Üstüne bastınız, efendim,' diye cevap verdi gemici. 'Birbirimizi görmeyeli otuz yıl oldu. Bu arada siz evinizde yan gelmiş keyif çatıyorsunuz. Bense hâlâ sardalye konserveleriyle karın doyuruyorum.'

‘Boş versene! Eski zamanları unuttum mu sanıyorsun?’ diye bağırarak Bay Trevor, gemiciye yaklaşıp kulağına bir şeyler fısıldadı. Sonra da normal sesiyle, ‘Mutfağa gidin! Size yiyecek içecek bir şeyler versinler! Burada size göre bir iş de bulacağım ben,’ dedi.

‘Sağ olun efendim,’ diye cevap verdi gemici iki parmağıyla kasketinin kenarına dokunarak. ‘İki yıldır bir şileple denizdeydim. Meteliksiz kaldım. Bir süre bu işlere ara vereyim dedim. Bay Beddoes’un ya da sizin yanınızda rahat ederim diye düşündüm.’

‘Ah! Bay Beddoes’un nerede olduğunu biliyor musunuz?’

‘Hiç endişeniz olmasın, bayım. Tüm dostlarımla nerede saklandığımı bilirim ben!’ diyen gemici sinsice sırttı ve hizmetçi kızın arkasından mutfağa yollandı. Bay Trevor, altın madeninde çalışmadan önce bu herif ve arkadaşlarıyla aynı gemide bulduklarını mırıldandı. Sonra bizi yalnız bırakarak eve girdi. Bir saat sonra kendisini divanın üzerinde bulduk. Orada uzanıp yatmıştı ve körkütük sarhoştı. Tüm bu olanlar canımı çok sıktı. Ertesi gün Donnithorpe’tan ayrılacağım diye bayağı seviniyordum çünkü daha uzun kalarak dostumu mahcup etme niyetinde değildim.

Londra’daki evime döndüğümde tatilin ilk ayı ancak dolmuştu. Geri kalan yedi haftayı organik kimya deneyleriyle geçirdim.

Sonbaharın artık etkisini göstermeye başladığı bir gün Victor’dan bir telgraf aldım. Benim önerilerime ve desteğime ihtiyacı olduğu için Donnithorpe’a gelmemi rica ediyordu. Hemen çalışmalarına ara vererek yola çıktım.

Tek at koşulmuş bir arabayla beni tren istasyonundan aldı. Son iki ayın onu ne denli yıprattığımı ilk görüşte anladım. Çok zayıflamıştı. O bildiğim şen şakrak havasından artık eser yoktu.

İlk sözü, ‘Pederi kaybediyoruz,’ oldu.

‘İmkânsız!’ diye haykırdım. ‘Ne oldu?’

‘Felç geldi, sinir buhranı... Saatlerdir kendinde değil. Onu yaşama döndürebileceğimizi pek sanmıyorum.’

Bu haberin beni ne kadar sarstığını tahmin edersin, Watson.

‘Peki sebep ne?’

‘Anlamadığım da bu ya... Haydi bin arabaya! Bunu yolda konuşuruz. Sen gitmeden önce bize gelen o herifi hatırlıyorsun, değil mi?’

‘Elbette.’

‘Meğer kimi eve almışız, biliyor musun?’

‘Hiçbir fikrim yok.’

‘Şeytanın ta kendisini, Holmes!’ diye haykırdı Trevor çaresizce.

Şaşkın şaşkın yüzüne baktım.

‘Evet, şeytanın ta kendisi! O geldi geleli tek bir saatimiz bile huzurlu geçmedi. Babam hep bezgindi, üzüntülüydü. Sanki camı çekilmişti, gönlü yaralıydı. Ama tüm bunların sorumlusu şu kahrolasınca Hudson.’

‘Peki, nasıl oluyor da bu herif babanı o hale getirebiliyor?’

‘Keşke bilsem! Bunun için her şeyimi veririm çünkü babam öyle iyi kalpli, namuslu ve hoşgörülüdür ki! Nasıl oldu da böyle iğrenç birinin pençesine düştü? Gelmene çok sevindim, Holmes. Senin görüşlerine ve ketumluğuna sarsılmaz bir güvenim var ve biliyorum ki yapılacak en iyi şey senin önerini dinlemek olacak.’

Aydınlık ve düz yolda son hızla yol almaktaydık. Yüzlerce dönüm tarla, batan güneşin ışıklarıyla kırmızıya bürünmüştü. Sol tarafımıza düşen ufak bir ormanın ardından çatısındaki bayrak direği ve yüksek bacalarıyla Trevorların çiftliği göründü.

‘Herif bahçıvan olarak işe başladı,’ diye anlatmaya başladı dostum. ‘Bu iş hoşuna gitmeyince babam onu hizmetkârların başına getirdi ama adam bu kez bütün eve kan kusturdu. Sanki kendi eviymiş gibi istediği zaman istediği yere gidiyordu. Neredeyse sürekli sarhoştu ve hizmetçi kızlar onun kendilerini taciz ettiğinden yakınıyorlardı. Kızmakta haklıydılar elbette. Babam, susmaları için maaşlarına zam yaptı. Hudson, babamın en iyi sandalıyla en iyi tüfeğini aldı. Bununla kendine göre ufak av partileri düzenlemeye başladı. Tüm bunları

yaparken suratında öyle utanmaz ve aşağılayıcı bir ifade vardı ki babam olmasa onu en azından yirmi kez pataklamıştım. Bütün bu zaman boyunca kendimi zor tuttum, Holmes. Şimdi düşünüyorum da keşke o kadar sabretmeseydim diyorum...

Her neyse, bizim evde işler günden güne kötüye gitti. Bu domuz herif gittikçe azıttı. Bir gün benim yanımda babama öyle küstahça bir cevap verdi ki dayanamadım ve onu tuttuğum gibi odadan dışarı attım. Kızgınlıktan yüzü kıpkırmızı kesildi. Sonra kuyruğunu da kıstı ama zehirli bakışlarında korkunç bir tehdit okunuyordu. Ondan sonra babamla aralarında ne geçti, bilmiyorum ancak ertesi günü babam bana gelip Hudson'dan özür dilememi istedi. Tabii ki reddettim ve ona, bu alçak yaratığın bunca özgürlüğü nasıl ve nereden bulduğunu sordum. 'Ah ah, oğlum. Söylemesi kolay...' diye içini çekti babam. 'Sen hep konuşuyorsun. Oysa benim içine düştüğüm durumdan haberin yok. Ama ne olursa olsun, yakında öğreneceksin, Victor. Babanın kötü bir şey yapacağına inanmıyorsun, değil mi evlat?'

Bu konuşma kendisini çok etkilemişti. Bütün gününü çalışma odasında geçirdi. Pencereden baktığımda onun durmadan bir şeyler yazdığını gördüm.

Aynı akşam ikimizi de çok rahatlatan bir şey oldu: Hudson bizi terk edeceğini söyledi. Öğleden sonra yemek odasına gelerek bu niyetini açıkladı.

Sesinden yine sarhoş olduğu anlaşılıyordu. 'Norfolk'tan bıktım!' dedi. 'Şimdi Hampshire'a, Beddoes'un yanına gidiyorum. O da sizin gibi beni gördüğüne çok sevinecek.'

'Herhalde bizden kötü muamele gördüğünüz için ayrılmıyorsunuz?' diye öyle yumuşak bir sesle sordu ki babam, damarlarımdaki kan kaynamaya başladı.

'Ama benden özür dilenmedi,' diye karşılık verdi herif, asık bir suratla ve gözlerini benden yana kaydırdı.

'Victor, bu iyi adama biraz sert davrandığını söyleyiver, olmaz mı?'

‘Tam aksine, ikimiz de ona yeterinden fazla sabırlı davrandık.’ Öyle kızmıştım ki!

‘Öyle mi dersiniz?’ diye tısladı pis pis. ‘Pekâlâ evlat, göreceğiz bakalım.’

Yalpalayarak odadan dışarı çıktı, yarım saat sonra da evi terk etti ve böylece babamı, korku ve huzursuzluğun neden olduğu acınacak bir durumda bıraktı. O günden sonra babamın, her gece odasında bir aşağı bir yukarı gidip geldiğini duyuyordum. Tam ruhsal dengesini bulduğu sırada felç geliverdi.’

‘Nasıl oldu?’ diye sordum. Bu olay beni de etkilemişti.

‘Acayip bir şekilde babam dün akşam, Fordingbridge damgasını taşıyan bir mektup aldı. Okur okumaz başını iki elinin arasına alıp aklını kaçırmışçasına odada dört dönmeye başladı. Onu zorla divana yatırdığımda yüzünün yarısı çarpılmıştı. Hiç kuşkusuz, bu bir felçti. Hemen Doktor Fordham’ı çağırdık ve hastayı yatağına yatırdık ama felç vücudun diğer tarafına da geçmişti. Komadan bir daha çıkabilecek durumda değil.’

‘Feci bir şey bu, Trevor!’ diye haykırdım. ‘Böylesine korkunç bir sonuç doğuran mektupta ne yazılıydı ki?’

‘Sıradan bir şey... Bu olayda anlamadığım şey de bu zaten. Aslında hiçbir önemi olmayan, günlük haberlerden biriydi bu. Aman Tanrım! Geç kaldık!’

Sokağın köşesini döner dönmez kendimizi evin karşısında bulduk. Bütün perdeler kapalıydı. Kapıyı açtık. Siyah giysili bir adam bizi karşıladı. Dostumun yüzü kasıldı.

‘Ne zaman vefat etti, doktor?’

‘Siz gittikten hemen sonra.’

‘Hiç kendine gelip konuştu mu?’

‘Çok kısa bir süre için, fakat ardından hayatımı kaybetti.’

‘Bana bir haber bırakmadı mı?’

‘Yazılı evrakın Japon işi dolabın çekmecesinde olduğunu anlatmaya çalıştı.’

Dostum, doktorla birlikte yukarı çıkarken ben oturma odasında kaldım. Bu müthiş olayı kafamdan atamıyordum. Ömrümde hiç bu kadar üzülmemiştim. Yelkenliyle dünyayı dolaşmış bu cesur altın arayıcısının nasıl bir geçmişi vardı? Nasıl oldu da o mızımız herifin pençesine düşmüştü? Kolundaki silik dövmeden bahsedince neden düşüp bayıldı? Fordingbridge’den gelen mektubu alınca neden dehşete kapılıp öldü? Derken Fordingbridge’in Hampshire’da olduğu ve gemicinin herhalde şantaj yapmak istediği Bay Beddoes’un da orada oturduğu aklıma geliverdi. Mektubu gönderen, ödenmediği anlaşılan bir borçtan söz eden gemici Hudson olmalıydı. Ya da bu, Beddoes’un elinden çıkmıştı. Eski ortağını, başına gelecekler karşısında uyarıyordu. Buraya kadar her şey apaçıktı. Yalnız, genç Trevor’ın anlattığı gibi, ne kadar acayip bir mektuptu bu! Trevor onu ya yanlış okumuştur ya da yanlış yorumlamıştı çünkü büyük bir olasılıkla bu haberin içeriğinin ardında gizli bir mesaj olmalıydı. Bu nedenle mektubu görmeliydim. Şifreli de olsa bunu çözebileceğimden emindim. Bir saat boyunca karanlıkta düşüncelere daldım, derken hizmetçi kız lambayı getirdi. Hemen arkasından genç Trevor içeri girdi. Yüzü solgundu ve elinde, dizime yaymış olduğum kâğıdın bir eşi vardı. Karşıma geçip oturdu. Lambayı masanın kenarına çekti, sonra bana gri kâğıda yazılmış notu uzattı:

Yasalarla korunmazsa İngiltere’den bütün sülünler kaçmaya mahkûm. Bakın, nesilleri tükeniverecek. Müdür Hudson, ‘Doğa koruyamaz bizi,’ dedi ve ele karşı verdi veriştirdi. Artık kaybettik sayılırız.

Bu saçma sapan notu ilk gördüğümde, tıpkı senin gibi şaşakaldığımı itiraf etmeliyim. Ama az sonra, tahminlerimde yanılmadığımı kanıtlamak için mektupta yazılanları tekrar gözden geçirdim. ‘Sülün’, ‘müdür’ ve ‘doğa’ sözcüklerinin başka bir anlamı mı vardı acaba? Böyle durumlarda şifreyi bilmeden sonuca varmak çok zordur. Buradaysa bir şifre olmadığından emindim. Metinde ‘Hudson’ adı geçtiğine göre bu mektubu kendisi değil, Beddoes kaleme almıştı. Sözcüklerin

yerlerini değiştirerek daha açık ya da tehditkâr bir mesaj çıkarmaya çalıştım. Birdenbire gözlerimin önündeki esrar perdesi aralanıverdi. Metindeki sözcüklerden ilk ikisini kaldırıp üçüncüsünü bıraktığım zaman, yaşlı adamı yıkıma götüren not, kendiliğinden ortaya çıkmıştı. Kısacası, dostuma okuduğum metin şöyleydi:

İngiltere'den kaçmaya bakın. Hudson bizi ele verdi. Kaybettik.

Victor Trevor titrek ellerini yüzüne kapadı. ‘Evet, not bu anlama gelmeli...’ diye içini çekti. ‘Bu uyarının ardındaki utanç, ölümden de beter. İyi de sülünlerle müdürün işi ne burada?’

‘Bunun kara haberle hiçbir ilintisi yok. Araları doldurmak için kullanılmış bu sözcükler bize, mektubu kimin gönderdiğini de ortaya koyuyor. Onu da arıyoruz zaten. Önce haberi şu şekilde kaleme aldı: İngiltere’den kaçmaya bakın. Bu sözcüklerin arasına, daha önce kararlaştırıldığı gibi ikişer sözcük yerleştirilecekti. Herhalde bu sözcükleri, epey meşgul olduğu avcılıktan esinlenerek yazdı. Konu kuşlar ve doğa olduğuna göre, bu mektubu yazanın ya bir avcı olması ya da en azından doğanın korunması ve vahşi hayvanların üretilmesiyle ilgili meraklı bir kişi olması gerekirdi. şu Beddoes hakkında bir şeyler biliyor musun?’

‘şimdi sen sorunca hatırıma geldi. Bir seferinde babam, Beddoes’un malikânesinde bir av partisine davet edilmişti.’

‘O zaman bu haber kesinlikle ondan geliyor!’ diye haykırdım. ‘şimdi biz, gemici Hudson’ın zengin ve saygın iki kişi hakkında Demokles’in kılıcını kullanmasındaki sırrı araştırmalıyız.’

‘Ah Holmes, bu utanılacak bir şey aslında ama!’ diye sızlandı arkadaşım. ‘Yine de senden bir şey gizlemeyeceğim. İşte babamın, Hudson’ın uyarı mektubunu aldığı gece yazıp çizdikleri. Onları, doktorun da şöylediği gibi Japon işi dolabın çekmecesinde buldum. Al bunları ve bana sesli oku çünkü artık ne cesaretim kaldı ne de gücüm.’

Böyle diyerek bana babasının yazdıklarını uzattı, Watson. Eğer istersen sana okuyayım da dinle. Gördüğün gibi uzun bir başlık atmış:

‘8 Ekim 1855’te Falmouth’tan Denize Açılan ve 6 Kasım’da 15° 20’ Kuzey Enlemi ve 25° 14’ Batı Boylamında Batan Gloria Scott Adındaki Geminin Seyri Sırasındaki İlginç Gelişmeler’

Hepsini mektup şeklinde anlatmış:

‘Sevgili oğlum John!

Üzerimize çöken bu utanç, gelecek yıllarımı karartma tehdidinde bulunurken tüm gerçekleri ve doğrularıyla yazabilirim artık. Kalbimi asıl yaralayan ne yasaların korkutucu gücü ne de toplumdaki yerimizi ve saygınlığımızı yitirme korkusu. Tüm düşüncem beni sevdiğini bildiğim için ki şimdiye kadar bana karşı saygın davranmaman için hiçbir neden yaratmadığımı sanıyorum, yüzünün kızarmamasını sağlamak. Yine de uzun zamandır aklımdan geçenleri birden açıklamak zor olacak. Onun için bu satırları okumanı istiyorum, böylece beni kusurlu bulup bulmayacağına da sen karar ver. Eğer alınyazımda aklanmak varsa ki bu ancak Tanrı’nın rızasıyla olur ve buna rağmen şu mektup eline geçerse senden bu mektubu, kutsal bildiğin her şeyin, annenin ve aramızdaki büyük sevginin hatırı için ateşe atmanı ve gelmiş geçmiş şeyleri artık kafandan söküp atmanı rica edeceğim.

Sen bu satırları okurken, ben evden uzakta bir yerde bulunacağım ya da ölüm ki kalbimin zayıf olduğunu bilirsin, dudaklarımı sonsuza dek mühürlemiş olacak. Onun için burada sana yazdığım her sözcük, yemin ederim ki gerçeğin birer ifadesidir. Tanrı günahlarımı bağışlasın! Sevgili oğlum, benim asıl adım Trevor değil. Gençliğimde James Armitage ismini taşıyordum. Senin okul arkadaşın, sırrıma vakıf olduğunun işaretlerini sıralarken neden dehşete düştüğümü şimdi anlayacaksın. Londra’da bir bankada çalışırken adım Armitage’di. Yine bu isim altında yasalara aykırı işlere karıştım, bu yüzden ülkeden sürüldüm. Hakkımda acımasız hüküm verme, oğlum! Namus borcum vardı ve bu parayı mütevazı bütçemle ödeyemedim. Hesaplardaki eksiklik fark edilinceye kadar bu parayı yine yerine koyabileceğime emindim ama korkunç talihsizlik yakamı bırakmadı. Beklediğim para gelmedi ve bu arada banka teftiş ediliverdi. Böylece açığım ortaya çıktı. Bugün olsaydı bu suçu hafif bir cezayla atlatabilirdim.

Otuz yıl önce yasalar çok sıkıydı. Yirmi üçüncü yaş günümde beni bir katılmışım gibi zincire vurdular ve diğer otuz yedi mahkûmla birlikte Gloria Scott adında bir yük gemisine bindirdiler, Avustralya'ya götürülecektik.

Bu olay 1855 yılında gerçekleşirken Kırım Savaşı tüm şiddetiyle sürmekteydi. Eski mahpus gemilerini askerleri taşımak üzere Karadeniz'e çıkardılar. Hükümetin elinde hiç de mahpuslara göre olmayan bir sürü ufak gemi vardı. Gloria Scott o zamana kadar hep çay ticaretinde kullanılmıştı. Külüstür ve ağır bir tekneydi. Yeni sahibi onu elden geçirmişti. Beş yüz tonluk taşıma gücü olan bu gemide otuz sekiz darağacı mahkûmu, yirmi altı mürettebat, on sekiz asker, bir kaptan, üç başçavuş, bir doktor ve dört nöbetçi bulunuyordu. Rıhtımdan ayrılırken güvertede yüze yakın insan vardı.

Tek kişilik kamaraların duvarları, mahkûm gemilerinde alışlageldiği gibi kaim meşeden değil, ince ve kırılabilen cinstendi. Sancak taraftaki komşum, daha gemiye binerken dikkatimi çekmişti. Gençti, sinekkaydı tıraş olmuştu. İnce uzun bir burnu ve fındık kırabilecek kadar sert bir çenesi vardı. Başını ukalaca dik tutuyordu, esnek ve kendinden emin bir yürüyüşü vardı. Bunun yanı sıra çok da uzun boyluydu. İçimizden herhangi birinin onun omzuna yetişebildiğini sanmıyorum. Neredeyse iki metreydi. Bir sürü hüznü ve buruşuk yüzlü insan arasında enerji dolu, kararlı birine rastlamak çok tuhaftı. Görünüşü, kar fırtınasındaki ateşi anımsatıyordu. Bu nedenle komşum olduğuna seviniyordum. Özellikle de gecenin o ölüm sessizliğinde kulağıma fısıldadıklarını duyduğum an. Aramızdaki tahta bölmede ufak bir delik açığının farkına sonradan vardım.

'Merhaba, ahabap! Adın ne senin? Niye düştün buraya?'

Gerçeği söyleyerek sorusunu yanıtladım ve kiminle müşerref olduğumu sordum.

'Adım Jack Prendergast!' dedi gururla. 'Daha beni doğru dürüst tanımadan adımı öğreniverdin.'

Bu ismi daha önceden duyduğumu hatırladım çünkü onun tutuklanması yörede büyük heyecan yaratmıştı. Adam iyi bir aileden geliyordu ve kuşkusuz çok da yetenekliydi. Ne var ki ahlaksızlığa pek yatkındı. Kendi geliştirdiği bir yöntemle Londra'nın büyük iş adamlarından kucak dolusu para sızdırmıştı.

'Yani başıma gelenleri biliyorsun!' diye göğüs kabarttı.

'Elbette, çok iyi biliyorum.'

'O zaman bu hikâyede bir acayıplık olduğunu fark etmişsindir?'

'Öyle mi? Neymiş o?'

'Sözüm ona ben iki yüz elli bin sterlin çarpmışım bu adamlardan?'

'Öyle deniyor.'

'Ama paranın tek kuruşu bile bulunamadı.'

'Sahi mi?'

'Hı... Para nerede kaldı dersin?'

'Ne bileyim ben.'

'İki parmağımın arasında!' dedi kasılarak. 'İnan, kafadaki saçtan daha çok para var bende. Paran oldu mu ve onu nerede kullanacağını bildin mi, her istediğini elde edebilirsin. Her şeyi elde edebilecek bir adam, eski püskü kıyafetlerle, bitlerin böceklerin cirit attığı, fare yuvasını andıran, Çin mahallesinin bir köşesinde, küf ve pislik içinde bir delikte yaşayacak değil ya! Elbette üstüne başına dikkat edecektir. Arkadaşlarını da koruyacaktır, hiç merak etme! Bir numara çevirecekse, hiç düşünmeden ona katılabilirsin.'

Onun konuşma tarzı böyleydi. Önce palavra atıyor sandım ama bir müddet beni her türlü testten geçirdikten sonra isyana hazırladıklarını açıkladı. Kendisiyle birlikte on iki mahkûm, gemiyi ele geçirmeye karar vermişti. Karaya çıkmadan bu planı gerçekleştireceklerdi. Prendergast ekibin başıydı, geri kalan mahkûmlar para uğruna ona katılmıştı.

‘Çok esash bir arkadaş edindim, ortağım oldu. Çok güvenilir biri, bir fiçinin tıpası gibi,’ diye anlattı. ‘Benim planıma akı yattı. Şu anda kendisi nerede, biliyor musun?’ Bir fikrim olmadığını söyledim. ‘Bak, gemideki rahipten başkası değil! Cübbesiyle bu gemiye bindiğinde tüm evrakı tamamdı. Beraberinde getirdiği sandıkta, kaptan köşkünden tut da geminin kıçına kadar, aklına ne gelirse hepsini satın alabilecek kadar mangır var. Tayfalar ona candan bağlı. İmzayı basmadan önce akıllarını onun parasıyla yediler. Nöbetçilerden ikisini kandırdı, çavuşlardan birini de... Biraz zahmete katlansaydı, belki kaptanı bile kazanabilirdi.’

‘Peki, şimdi ne yapacağız?’ diye sordum.

‘Bekle biraz! Önce birkaç askerin hakkından gelmeliyiz.’

‘Ama onlar silahlı,’ diye karşı çıktım.

‘Olsun, biz de silahlanacağız dostum. Her birimizin ikişer tabancası olacak. Bunlarla mürettebatı esir alamazsak, bu işin mektebine gideyim, daha iyi! Sen bu akşam sağ kamarandaki komşunla bir kez daha konuş. Bak bakalım ona güvenebilir miyiz?’

Ben de öyle yaptım. O genç adam da benimkine benzer bir suç yüzünden buraya düşmüştü: Kalpazanlıktan! Adı Evans’tı. O da daha sonra ismini değiştirdi. Mülk sahibi, zengin ve saygın bir adam olarak şimdi Güney İngiltere’de yaşamakta. İsyanı gönüllü olarak katıldı. Kurtulabilmemiz için tek çare buydu. Körfezden ayrılır ayrılmaz isyan çıkaracağımızı bilmeyen sadece iki kişi kalmıştı. Bunlardan biri deliydi, öbürü de sarılığa yakalandığı için işimize yaramazdı.

Başlangıçta, karşımıza herhangi bir engel çıkmadı. Tayfaların hemen hepsi kavgacı ve serseri takımındandı ve bu işi para karşılığında yapıyorlardı. Sahte rahip, moral vermek bahanesiyle herbirimizin hücrelerine gelip bizi uyardı. Elinde tuttuğu siyah bir zembilde dua kitapçıkları vardı. Din adamının ziyaretleri gün geçtikçe sıklaştı. Üçüncü gün her mahkûmun ayak ucuna bir törpü, bir çift tabanca, bir kilo barut ve yirmi boş fişek yerleştirdi. Nöbetçilerden ikisi Prendergast’ın casusuydu, ikinci çavuş da öyle... Bize karşı geriye

sadece kaptan, öbür iki çavuş, iki nöbetçi, Teğmen Martin, on sekiz asker ve bir de doktor kalıyordu. Planımızın gerçekleşmemesi için hiçbir neden yoktu yani. Yine de ihtiyatı elden bırakmadık ve gece yarısı başlayacak saldırımızı çok dikkatli bir şekilde hazırladık. Ancak her şey, beklediğimizin tam aksine, çok çabuk oldu.

Nitekim bir akşam ki aşağı yukarı iki haftadır yoldaydık, doktor yanımıza indi. Elini ranzalardan birinin ayak ucuna dayadığında battaniyenin altında tabanca şeklinde sert bir şey hissetti. Doktor ses çıkarmasa ve bulduğu şeyi belli etmeseydi, isyan çıkmayabilirdi. Ama ufacık, çok sinirli bir adamdı. Elinde olmadan şaşkınca bir çığlık attı. Yüzü bembeyaz kesilince bizimkiler işin farkına vardılar. Yardım çağırmasına fırsat bırakmadan adamı yatağa sımsıkı bağlayıp ağzını tıkadılar. Doktor, güverteye açılan kapıyı kapatmamıştı. Bir saniye içinde oradan sıvıştık. Bize doğru koşan iki nöbetçiyle bir teğmen vuruldu. Diğer iki asker, yolcu kamarasının önünde haybeye bekliyorlardı. Silahları dolu değildi, yoksa bize ateş ederlerdi. Süngü takmaya uğraşırken ikisi de kurşunlanarak öldürüldü. Sonra kaptan kamarasına koştuk ama daha oraya varmadan içeriden bir tabanca sesi işitildi. Kapıyı zorla açınca gördük ki kaptan masasının başında yığılmış kalmış. Baş, masaya raptiyelenmiş bir deniz haritasının üstüne düşmüştü. Yanbaşında, elinde tabancasıyla rahip durmaktaydı. Bu arada öbür iki çavuş da etkisiz hale getirildi. Her şey yolunda gibi gözükiyordu.

Yandaki yolcu kamarasına koştuk, kendimizi divana ve koltuklara attık. Özgürlüğe kavuşmanın keyfiyle hep bir ağızdan konuşmaya başladık. Wilson, yani sahte rahip, duvardaki dolaplardan birini kırıp içinden bir düzine konyak çıkardı. Her bir şişeyi boynundan kırarak içindekileri koskocaman bardaklara doldurduk. Tam tokuşturacaktık ki birden silah sesleri işittik. Beklenmedik bir anda içinde bulduğumuz oda öyle bir dumana boğuldu ki masanın öbür tarafını göremez olduk. O kesif duman birazcık olsun dağılınca kabinenin savaş alanına döndüğü anlaşıldı. Kanla konyağın nasıl birbirine karıştığını düşündükçe bugün bile midem bulanıyor. Wilson'la öbür sekiz kişi yerde boğuşmaya başladılar. Bu korkunç oyun karşısında öyle dehşete

düşmüştük ki Prendergast olmasaydı, bu işten kesinlikle vazgeçerdik. Ama o, boğalar gibi böğürerek kapıya yüklendi; onu açarken ardında sağ kalan olmamıştı. Arka güvertede ayakta duran teğmenin etrafı on kişi tarafından çevrilmişti. Oyun salonunun dar penceresi yarı açıktı. Askerler o yarıktan bize ateş açtı. Ama silahlarını yeniden doldurmaya fırsat kalmadan üzerlerine saldırdık. Cesurca karşı koymalarına rağmen kısa zamanda çatışmayı biz kazandık. Beş dakika içinde her şey bitmişti. Aman Tanrım! Bu gemideki kadar büyük bir katliam görülümüş müdür acaba? Prendergast, zıvanadan çıkmış bir şeytandan farksızdı. Eline geçirdiği askeri, ölü veya diri olsun, denize fırlatıp atıyordu. Şaşılacak kadar uzun zaman su yüzünde kalmaya çalışan ağır yaralı genç bir çavuşu hiç acımadan başından vurdu. Bu korkunç savaşın sonunda düşmanlarımızdan, nöbetçilerin, çavuşların ve doktorun dışında kimse kalmamıştı.

Onlar yüzünden aramızda büyük bir tartışma çıktı. İçimizden çoğu, yeniden kazanmış olduğumuz özgürlükle yetinmekteydi. Bundan sonra cinayet işlemeye hiç niyetimiz yoktu. Silahlı askerlerle boğuşmak başkaydı, çaresiz birinin gelişigüzel, soğukkanlılıkla canını almak başka. Beş mahkûm ve üç tayfa, artık adam öldürmeyeceğimizi ve böyle bir şeye izin vermeyeceğimizi açıkladık ama deliye dönen Prendergast'la yandaşlarını ikna edemedik. Geleceğimizi tehlikeye atmamak için tek çare, günün birinde aleyhimize tanıklık yapacak birine bu imkânı sağlamamaktı. Neredeyse biz de öbür mahkûmlarla aynı kaderi paylaşacaktık. Neyse ki kana susamış canavar sonunda bu fikrinden caydı ve kendisinden ayrılmak istiyorsak bir sandal alıp başımızın çaresine bakabileceğimizi önerdi. Bulaştığımız kanlı eylemlerden artık bıktığımız için bu öneriyi seve seve kabul ettik. çünkü burada kalırsak başımıza çok daha kötü şeyler geleceğini hissediyorduk. Her birimize birer gemici üniforması, bir fıçı su, bir sandık salamura, bir sandık peksimet ve birer pusula verildi. Prendergast, bir deniz haritasında bize gideceğimiz yönü işaretleyip kendimizi 15° 20' kuzey enlemi ve 25° 14' batı boylamında batmış bir gemiden kurtulan kazazedeler olarak tanıtmamızı tembih etti, ardından gitmemize izin verdi.

İşte sevgili oğlum, şimdi öykümün öyle bir yerine geldim ki olayların böyle gelişeceğini hiç düşünmemiştim...

Yola koyulduktan sonra gemiciler yelken açtı. Kuzeydoğudan esen hafif bir rüzgâr, külüstür gemiyi yavaş yavaş bizden uzaklaştırdı. Bizim sandalımız kaba dalgalı denizde bir batıp bir çıkıyordu. Aramızda en eğitimli Evans'la bendim. İkimiz de sandalın ortasında yer almıştık. Pozisyonumuzu değerlendiriyor ve hangi sahile dümen kırmamız gerektiğini düşünüyorduk ki bu kolay bir iş değildi çünkü Kap Burnu bizden beş yüz mil kuzeyde, Afrika sahilleriyse yedi yüz mil doğuda kalıyordu. Rüzgâr kuzeyden estiğine göre Sierra Leone'ye doğru dümen kırmayı yerinde bulduk. Bulduğumuz yerden, terk ettiğimiz yelkenliyi hâlâ görebiliyorduk. Birdenbire gemiden göğü delercesine simsiyah bir duman yükseldi. Yelkenli, ufukta koskoca bir mantar gibiydi. Birkaç saniye sonra bir gümbürtüdür koptu. Siyah duman bulutu dağıldığında Gloria Scott'tan eser kalmamıştı. Hâlâ su yüzeyinde dumanlar yükselen facia yerine doğru tüm gücümüzle küreklere asılarak yol aldık.

Oraya varıncaya kadar bir saat geçti. Önce birilerini kurtarabilmek için geç kalmış olmaktan korktuk. İkiye ayrılmış bir sandalın yanı sıra yüzmekte olan bir sürü tahta parçası ve yelken direkleri, geminin paramparça olduğunun kanıtıydı. Etrafta hiçbir canlıya rastlamayınca dönmeye karar verdik. Derken bir imdat sesi duyduk ve biraz ötede, gemiden arta kalan bir kalasa sarılarak yatmış bir adam gördük. Hemen sandalımıza taşıdığımız bu genç, tayfalardan Hudson'dı. Vücudunun pek çok yeri yanmıştı. Olup bitenler hakkında bir şeyler söyleyebilmek için yorgunluktan ertesi güne kadar ağzını açamadı. Anlattığına göre Prendergast ve adamları katliamı sürdürmüş ve geri kalan beş mahkûmu da teker teker öldürmek istemiş. İki nöbetçiyi vurup denize atmışlar. Üçüncü çavuş da aynı akıbete uğramış. Daha sonra Prendergast ara güverteye geçerek talihsiz doktorun boğazını kendi eliyle kesmiş. Geriye kala kala bir başçavuş kalmış, cesur ve kuvvetli bir adam olduğu için hiç yara almamış. Prendergast hançeriyle üzerine yürüyünce başçavuş, bağlı olduğu zinciri nasıl çözdüyse silkeleyerek yere atmış. Güverteyi koşarak geçmiş ve kaptan kama-